

Sygn. akt III A Ua 13/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 marca 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu Wydział III

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Staśkiewicz (spr.)
Sędziowie:	SSA Stanisława Kubica SSA Barbara Pauter
Protokolant:	Karolina Sycz

po rozpoznaniu w dniu 28 marca 2012 r. we Wrocławiu

sprawy z wniosku S. I.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w Warszawie Oddział Regionalny we W.

o ubezpieczenie społeczne

na skutek apelacji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w Warszawie Oddział Regionalny we W.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu

z dnia 29 listopada 2011 r. sygn. akt IX U 1663/11

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że odwołanie oddala,

II. zasądza od wnioskodawcy na rzecz strony pozwanej kwotę 120,- złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 29 listopada 2011 r. Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu zmienił decyzję Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział Regionalny we W. z dnia 4 lipca 2011 r. i stwierdził, że wnioskodawca S. I. nadal od dnia 7 czerwca 2011 r. podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników w zakresie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego oraz emerytalno-rentowego.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych:

S. I. podlegał ubezpieczeniu rolniczemu od dnia 1 stycznia 1987 r., prowadząc jednocześnie pozarolniczą działalność gospodarczą od dnia 1 maja 1997 r. do dnia 23 marca 2005 r. i od dnia 1 września 2008 r. do dnia 30 maja 2011 r.

W dniu 9 czerwca 2011 r. wpłynął do organu rentowego wniosek o wpis do ewidencji działalności gospodarczej z dniem rozpoczęcia 7 czerwca 2011 r. zawierający jednocześnie oświadczenie wnioskodawcy o kontynuowaniu ubezpieczenia społecznego rolników.

W związku z powyższym pismem, nadanym w dniu 10 czerwca 2011 r., a odebranych przez żonę wnioskodawcy H. I. w dniu 15 czerwca 2011 r., organ rentowy wezwał wnioskodawcę do złożenia w terminie 14 dni zaświadczenia organu podatkowego, potwierdzającego kwotę należnego podatku dochodowego za 2010 r. rok podatkowy od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej.

Zaświadczenie potwierdzające, że w 2010 r. należny podatek wyniósł 0,00 zł, wnioskodawca złożył w dniu 15 lipca 2011 r. wraz z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy dotyczącej ubezpieczenia społecznego rolników.

Decyzją z dnia 21 lipca 2011 r. rolniczy organ rentowy utrzymał w mocy decyzję z dnia 4 lipca 2011 r. o ustaniu ubezpieczenia społecznego rolników wnioskodawcy.

Wnioskodawca zaprzestał w Polsce prowadzenia działalności gospodarczej z dniem 31 maja 2011 r.

Przy tak poczynionych ustaleniach faktycznych Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie wnioskodawcy jest uzasadnione.

Sąd Okręgowy wskazał, że kwotę należnego podatku dochodowego od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej za poprzedni rok podatkowy rolnik jest obowiązany udokumentować zaświadczeniem właściwego naczelnika urzędu skarbowego i złożyć w Kasie wraz z oświadczeniem, chyba że ten rolnik nie prowadził pozarolniczej działalności gospodarczej w poprzednim roku podatkowym.

Dalej Sąd pierwszej instancji podkreślił, że terminy do złożenia w/w oświadczenia mogą zostać przywrócone na wniosek zainteresowanego rolnika, jeżeli wykaże, że niezachowanie terminu nastąpiło wskutek zdarzeń losowych.

W ocenie Sądu Okręgowego taka sytuacja miała miejsce w niniejszej sprawie. Wnioskodawca wystąpił do rolniczego organu rentowego o ponowne rozpatrzenie sprawy dotyczącej ubezpieczenia społecznego rolników. W sprawie tej wydano decyzję odmowną. Złożenie przez wnioskodawcę odwołania od decyzji z dnia 4 lipca 2011 r. stanowi wniosek o przywrócenie terminu do dokonania w/w czynności. Sytuacja losowa miała miejsce w niniejszej sprawie, gdyż wnioskodawca wprawdzie zakończył działalność gospodarczą we F. (Niemcy), a rodzaj działalności wymagał od niego osobistego składania podpisów. W pierwszym możliwym terminie wnioskodawca wykonał obowiązek złożenia zaświadczenia dotyczącego podatku.

Nadto Sąd pierwszej instancji zauważył, że kwota należnego podatku wyniosła 0,00 zł, a więc i w tym przypadku należy zgodzić się z wnioskodawcą, że wartość 0,00 zł nie stanowi kwoty, o której mowa w art. 5a w/w ustawy.

Powyższy wyrok w całości zaskarżyła Kasa Rolniczego Oddziału Ubezpieczenia Oddział Regionalny we W., zarzucając naruszenie art. 5a ust. 1 pkt. 5 w związku z art. 5a ust. 3 i ust. 7 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2008 r. Nr 50, poz. 291) przez uznanie, iż pobyt za granicą stanowi zdarzenie losowe uniemożliwiające złożenie w terminie zaświadczenia z urzędu skarbowego. Nadto podniósł, że błędnie przyjęto, iż odwołanie od decyzji z dnia 4 lipca 2011 r. stanowi wniosek o przywrócenie terminu do dokonania czynności określonej w art. 5a ust. 1 ustawy.

Wskazując na powyższe wniosł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Pełnomocnik wnioskodawcy złożył odpowiedź na apelację, wnosząc o jej oddalenie w całości. W uzasadnieniu wskazał, że wnioskodawca z powodu zdarzeń losowych, niemożliwych do przewidzenia, był zmuszony wyjechać za granicę, gdzie przebywał ponad 3 tygodnie, a w trakcie pobytu za granicą kierowane do niego pisma odbierała jego żona. W Niemczech wnioskodawca nie był w posiadaniu zaświadczenia z urzędu skarbowego ani też nie mógł go uzyskać, celem

przedłożenia w wymaganym terminie. Nadto wskazał, że wnioskodawca nie miał obowiązku składania stosownego zaświadczenia, co potwierdził Sąd Okręgowy w w/w wyroku.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego jest zasadna.

Jak wynika z akt sprawy rolniczy organ rentowy decyzją z dnia 4 lipca 2011 r. stwierdził ustanie ubezpieczenia społecznego rolników wnioskodawcy od dnia 7 czerwca 2011 r., to jest od wznowienia przez niego rozpoczęcia działalności gospodarczej. Ustanie tego ubezpieczenia było konsekwencją nie spełnienia warunków do pozostania w ubezpieczeniu społecznym rolników przy jednoczesnym prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej, a w szczególności przez nie złożenie w terminie zaświadczenia z urzędu skarbowego o kwocie należnego podatku dochodowego za poprzedni rok podatkowy.

Wnioskodawca kwestionując słusność w/w decyzji twierdził, że nie był obowiązany do złożenia w/w zaświadczenia, gdyż nie uzyskał w poprzednim roku podatkowym, to jest w 2010 r., dochodu z pozarolniczej działalności gospodarczej. Nadto wskazał, że złożenie stosowanego zaświadczenia po terminie było spowodowane jego wyjazdem do Niemiec, co stanowiło zdarzenie losowe uzasadniające przywrócenie terminu do złożenia tego zaświadczenia.

Sąd Okręgowy podzielił stanowisko wnioskodawcy, przyjmując, iż w sprawie miało miejsce zdarzenie losowe – konieczny pobyt wnioskodawcy w Niemczech związany z zakończeniem działalności gospodarczej, uzasadniające przywrócenie wnioskodawcy terminu do złożenia zaświadczenia urzędu skarbowego o kwocie należnego podatku dochodowego z prowadzenia działalności gospodarczej za poprzedni rok podatkowy i w konsekwencji uznał, że wnioskodawca nadal od dnia 7 czerwca 2011 r. podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników. Nadto uznał, że kwota należnego podatku wyniosła 0,00 zł, a więc nie przekracza określonej kwoty z art. 5a ustawy.

Sąd Apelacyjny nie podzielił stanowiska Sądu pierwszej instancji.

Jeżeli chodzi o kwestię przywrócenia terminu do złożenia w/w zaświadczenia, to zgodnie z art. 5a ust. 7 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników może on zostać przywrócony na wniosek zainteresowanego rolnika, jeżeli udowodni, że niezachowanie terminu nastąpiło wskutek zdarzeń losowych. Zatem jedynym, ale za to koniecznym kryterium uwzględnienia wniosku o przywrócenie terminu, jest niezachowanie terminu wskutek zdarzeń losowych.

Sąd Okręgowy przyjął, że zdarzeniem losowym, o którym mowa w w/w przepisie, jest pobyt wnioskodawcy za granicą uniemożliwiający mu złożenie w/w zaświadczenia w wyznaczonym terminie.

Pojęcie zdarzenia losowego nie zostało zdefiniowane w w/w przepisie, jak i w innych przepisach tej ustawy. Wobec tego niezbędne jest sięgnięcie w tej materii do unormowań innych gałęzi prawa oraz dorobku judykatury. Definicję zdarzenia losowego zamieszczono w art. 2 ust. 1 pkt 18 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. z 2010 r. Nr 11, poz. 66 ze zm.). W świetle tego przepisu zdarzenie losowe to niezależne od woli ubezpieczonego zdarzenie przysze i niepewne, którego nastąpienie powoduje uszczerbek w dobrach osobistych lub majątkowych albo zwiększenie potrzeb majątkowych po stronie ubezpieczonego lub innej osoby objętej ochroną ubezpieczeniową. Pomijając konkretne skutki zdarzenia losowego, określone w cytowanym przepisie z uwzględnieniem interesów będących przedmiotem ochrony gwarantowanej tym aktem, powołana regulacja akcentuje przypadkowość i niezależność zdarzenia losowego od woli człowieka. W utrwalonym do tej pory orzecznictwie sądów administracyjnych zapadłych na gruncie art. 5a ust. 7 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników także podkreśla się obiektywny i szczególnie charakter zdarzeń losowych oraz ich nieprzewidywalność, zaznaczając przy tym, że zdarzenie losowe w rozumieniu tego przepisu nie może być utożsamiane z brakiem wiedzy o konieczności złożenia w organie rentowym zaświadczenia podatkowego ani brakiem winy w uchybieniu terminowi do dokonania tej czynności (wyroki Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 7 listopada 2007 r., IV SA/Wa 1904/07 i z dnia 6 grudnia 2007 r., IV SA/Wa 2165/07).

Reasumując należy stwierdzić, że zdarzeniami losowymi nazwać można wszystkie zdarzenia, które są zależne od losu, nieprzewidywalne, niemożliwe do uniknięcia nawet przy zachowaniu należytej staranności o swoje sprawy. Działania człowieka też mogą być uznane za zdarzenia losowe dla innego człowieka z tym, iż dla samego działającego zdarzenie to nie może mieć prawnych skutków zdarzenia losowego (patrz: wyrok Sądu Najwyższego z 10.V.2010 r. I UK 49/10).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt sprawy należy stwierdzić, że sam pobyt wnioskodawcy za granicą związany z zakończeniem prowadzonej tam działalności gospodarczej nie może zostać uznany za zdarzenie losowe w rozumieniu art. 5a ust. 7 w/w ustawy, gdyż nie wynikał on z przypadku ani też nie był niezależny od woli wnioskodawcy. Wręcz przeciwnie sam wnioskodawca zeznał, że z powodu trudnej sytuacji zakończył w dniu 30 maja 2011 r. prowadzenie działalności gospodarczej w Polsce i wyjechał do Niemiec celem podjęcia tam aktywności zawodowej i następnie wobec niekorzystnych warunków podjął decyzję o zakończeniu spraw związanych z pobytem w Niemczech. Tak więc okoliczności te w sposób oczywisty świadczą, iż jego pobyt w Niemczech nie może zostać uznany za zdarzenie losowe w rozumieniu art. 5a ust. 7 ustawy.

Także fakt, iż wnioskodawca w 2010 r. nie uzyskał dochodu z działalności gospodarczej nie zwalniał go z obowiązku złożenia w/w zaświadczenia w wyznaczonym terminie. Z obowiązującego w czerwcu 2011 r. art. 5a ust. 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników jasno bowiem wynika, że kwotę należnego podatku dochodowego od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej za poprzedni rok podatkowy wnioskodawca obowiązany był udokumentować zaświadczeniem właściwego naczelnika urzędu skarbowego i złożyć w Kasie wraz z oświadczeniem, o którym mowa w ust. 1 pkt. 1. Natomiast zwolnienie wnioskodawcy z tego obowiązku miałyby miejsce wyłącznie w sytuacji, gdyby nie prowadził działalności gospodarczej w poprzednim roku podatkowym, to jest w 2010 r. Tymczasem wnioskodawca przez cały 2010 r. prowadził działalność gospodarczą, albowiem zakończył ją dopiero w dniu 30 maja 2011 r. i tym samym spoczywał na nim obowiązek złożenia w/w zaświadczenia w wyznaczonym terminie. Konsekwencją niewykonania tego obowiązku w świetle art. 5a ust. 6 w/w ustawy jest ustanie ubezpieczenia, co słusznie rolniczy organ rentowy stwierdził w decyzji z dnia 4 lipca 2011 r.

Na marginesie należy zauważyć, że na mocy ustawy z dnia 25 marca 2011 r. o ograniczaniu barier administracyjnych dla obywateli i przedsiębiorców (Dz. U. Nr 106, poz. 622) zmieniony został art. 5a ust. 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, otrzymując następujące brzmienie: zaświadczenie albo oświadczenie, że nie została przekroczona kwota podatku dochodowego, o której mowa w ust. 1 pkt 5, rolnik lub domownik obowiązany jest złożyć w Kasie wraz z oświadczeniem, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, chyba że ten rolnik lub domownik nie prowadził pozarolniczej działalności gospodarczej w poprzednim roku podatkowym. Zatem zmiana ta wprowadziła możliwość złożenia samego oświadczenia o nie przekroczeniu kwoty podatku dochodowego. Jednak zmiana ta nie znajduje zastosowania w niniejszej sprawie gdyż weszła ona w życie z dniem 1 lipca 2011 r.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 kpc zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że odwołanie wnioskodawcy oddalił oraz w oparciu o art. 98 kpc w związku z § 12 ust. 1 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2005 r. Nr 11, poz. 15) zasądził od wnioskodawcy na rzecz rolniczego organu rentowego kwotę 120,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.